

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

**برنامه آموزشی و ضوابط دوره
فوق تخصصی غدد درون ریز و متابولیسم
کودکان**

کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی

فروردین ۱۳۸۸

به نام خداوند بخشنده مهربان

بخش اول

برنامه آموزشی دوره فوق تخصصی
غدد درون ریز و متابولیسم کودکان

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۳	اسامی تدوین کنندگان این برنامه
۴	مقدمه - عنوان دوره - تعریف دوره - طول دوره
۵	تاریخچه و سیر تکاملی دوره
۵	دلایل نیاز به دوره
۶	فلسفه، رسالت، دورنما
۶	پیامدهای مورد انتظار
۷	نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان
۸	توانمندی های مورد انتظار
۸	مهارت های پروسیجرال مورد انتظار
۹	راهبردها و روش های آموزشی
۱۰	ساختار کلی آموزش
۱۱-۱۲	عناوین دروس
۱۳	انتظارات اخلاقی
۱۴	منابع
۱۴	ارزیابی دستیار
۱۵-۱۶	هیئت علمی ، فضاهای تخصصی، تجهیزات تخصصی و
۱۹-۲۰	ارزشیابی برنامه
۲۱	شرح وظایف دستیاران
۲۲	صورتجلسه کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی
۲۳	ضوابط دوره های تکمیلی تخصصی

اسامی اعضای کمیته تدوین برنامه:

* دکتر علی ربانی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
* دکتر آریاستوده	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر حشمت مویری	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
* دکتر زهره کریمی زاده	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

اسامی اعضای کمیته راهبردی:

* دکتر علی ربانی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
* دکتر مریم رزاقی آذر	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران
* دکتر غلامحسین امیرحکیمی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز
* دکتر فریدون مصطفوی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
* دکتر مهین هاشمی پور	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
* دکتر فرزانه روحانی	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

اسامی همکاران کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی:

دکتر محمدعلی محقق	دکتر سیدمنصور رضوی
دکتر امیر هوشنگ مهرپرور	دکتر علی ربانی
دکتر میترا مدرس گیلانی	دکتر ابوالفتح لامعی
دکتر علی صفوی نائینی	دکتر الهه ملکان راد
دکتر حبیباله پیروی	دکتر مهدی صابری فیروزی
دکتر علی مشکینی	دکتر مریم رسولیان
دکتر شهرام آگاه	دکتر محمد مهدی قاسمی
دکتر محمد حسین فلاح زاده	دکتر علی حمیدی مدنی
دکتر سید رسول میر شریفی	دکتر محمد رضا فرتوک زاده
دکتر احمد فخری	دکتر رضا لباف قاسمی
دکتر مهدی پناه خواهی	دکتر محمد علی صحرائیان
دکتر مهرداد حق ازلی	

اسامی همکاران کمیسیون دائمی معین شورای آموزش پزشکی و تخصصی:

ریاست دانشکده پزشکی دانشگاههای علوم پزشکی ایران، تهران، شهید بهشتی، شیراز، اصفهان، یزد، مازندران، کردستان، تبریز، گیلان، شهر کرد، اهواز به ترتیب آقایان دکتر فراست کیش، دکتر جعفریان، دکتر علی حائری، دکتر نجابت، دکتر رزمجو، دکتر مهران کریمی، دکتر سیدحمزه حسینی، دکتر بهرام نیکخو، دکتر سواد اسکوئی، دکتر حیدر زاده، دکتر علی مومنی، دکتر مصطفی فقهی و نمایندگان منتخب وزیر: دکتر مجید ابریشمی (مشهد)، دکتر سید منصور رضوی (تهران)، دکتر محمد رضا شکیبی (کرمان)، دکتر امیر حسین قاضی زاده هاشمی (شهید بهشتی)، دکتر نادر ممتاز منش (شهید بهشتی)، دکتر مجید فروردین (شیراز) و مدیر کل دفتر امور حقوقی و کارشناسان دبیرخانه آموزش پزشکی و تخصصی، خانم ها دکتر نیره اسلامی و فرانک بامیان

اسامی مدعوین حاضر در جلسه:

دکتر بهاره اشجعی (جراح کودکان) - دکتر سید محمد اکرمی (ژنتیک) - دکتر محمد پژوهی (غدد درون ریز و متابولیسم بالغین) - دکتر عطیه آموزگار (غدد درون ریز و متابولیسم بالغین) - دکتر فریدون عزیزی (غدد درون ریز و متابولیسم بالغین) - دکتر محمود اشرفی (مغز و اعصاب)

اسامی سایر همکاران و کارشناسان دبیر خانه:

دکتر سید منصور رضوی مسئول واحد تدوین برنامه آموزشی دبیر خانه آموزش پزشکی و تخصصی
کارشناس واحد تدوین برنامه آموزشی دبیر خانه آموزش پزشکی و تخصصی ریحانه بنزادگان

در حال حاضر در کنار توسعه آموزش رشته کودکان در دانشگاه ها، به ایجاد و گسترش دوره های فوق تخصصی، از جمله دوره فوق تخصصی غدد و متابولیسم کودکان، نیز توجه خاصی می شود. بنابراین ضروری است برنامه آموزشی این دوره نیز همگام با برنامه آموزشی رشته مادر، بازننگری و تدوین شود. بدین منظور، کمیته ای تحت عنوان کمیته تدوین برنامه آموزشی تشکیل گردید و از طریق نظرخواهی از خبرگان، ارزیابی برنامه های موجود و مرور برنامه های دانشگاه های منتخب خارج از کشور، برنامه آموزشی دروه غدد و متابولیسم کودکان تدوین شد. تدوین این برنامه اولین گام در جهت ارتقای کیفیت آموزش این دوره تلقی می شود. اجرای برنامه و درس هایی که در حین اجرا کسب خواهد شد، فرصت های بیشتری برای ارتقا فراهم خواهد کرد. از این منظر، از نظرات فراگیران، اعضای هیئت علمی، مسئولین اجرایی و سایر صاحب نظران استقبال می شود.

عنوان دوره به فارسی و انگلیسی:

غدد درون ریز و متابولیسم کودکان

Pediatric Endocrinology and metabolism

تعریف دوره:

دوره غدد درون ریز و متابولیسم کودکان، زیر مجموعه ای از طب کودکان است که در زمینه غربالگری، پیشگیری تشخیص و درمان بیماری های مادرزادی و اکتسابی غدد نظیر بیماری های هیپوفیز تیروئید، پاراتیروئید، آدرنال، گونادها، پانکراس و بیماری های متابولیک ارثی کودکان فعالیت دارد.

طول دوره آموزش:

طول دوره آموزشی غدد درون ریز و متابولیسم کودکان ۲۴ ماه می باشد.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران :

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان:

آغاز گر رشته فوق تخصصی غدد اطفال دکتر لاوسن ویلکینز (Lawson wilkins) می باشد. وی در سال ۱۸۹۴ در بالتیمور به دنیا آمد و راه پدرش دکتر جرج ویلکینز را که وی نیز پزشک اطفال قابلی بود در پیش گرفت و در دانشگاه جان هاپکینز تحصیل در رشته پزشکی را پیش گرفت و سپس در رشته اطفال وارد شد و در سال ۱۹۳۵ به توصیه دکتر ادوارد پارکز رشته فوق تخصصی غدد اطفال را در بیمارستان جان هاپکینز راه اندازی نمود. او یک کتاب با نام

“The Diagnosis and treatment of endocrine disorders in childhood and adolescence”

که با مجموعه ای از عکسها و نقاشی ها مربوط به بیماریهای غدد اطفال در سال ۱۹۵۰ به چاپ رسید که از آن زمان به بعد پنج بار تجدید چاپ شده و به عنوان یکی از مراجع معتبر این رشته مورد استفاده قرار گرفته است. انجمن غدد اطفال امریکا از سال ۱۹۷۱ شکل گرفت. هم اکنون در امریکا و کانادا حدود ۷۵ مرکز آموزش فوق تخصصی غدد اطفال وجود دارد که طول دوره آموزشی ۲ تا ۳ سال بوده و بیشتر به امور پژوهشی در این رشته پرداخته می شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در ایران:

اولین بخشهای فوق تخصصی غدد درون ریز و متابولیسم کودکان به طور رسمی و با مجوز از وزارتخانه بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای اولین بار در سال ۱۳۶۸ در دانشگاه علوم پزشکی شیراز به اهتمام جناب آقای دکتر غلامحسین امیر حکیمی و در تهران به اهتمام جناب آقای دکتر حسینعلی عسگری شروع به کار کرد. هم اکنون (تا سال ۱۳۸۸) ۵ مرکز آموزش فلوی فوق تخصص غدد درون ریز و متابولیسم اطفال در سراسر ایران وجود دارد.

این مراکز وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی تهران، ایران، شیراز، اصفهان و مشهد می باشد

دلایل نیاز به این دوره :

- ۱- تغییر الگوی بار بیماریهای مرتبط با غدد درون ریز نظیر: تغییر الگوی باردیابت ، بیماریهای تیروئید، کوتاهی قد و اختلالات دوران بلوغ و نظایر آن
- ۲- افزایش آگاهیهای مردم نسبت به معیارهای رشد بعنوان یکی از شاخص های سلامت کودکان
- ۳- توسعه و پیشرفت روشهای پیشگیری ، تشخیص و درمان بسیاری از بیماری های غدد، متابولیک ارثی و غربالگری آنها در کشور .
- ۴- استفاده بهینه از امکانات موجود کشور و ایجاد بستر مناسب برای ارائه درمانهای پیشرفته
- ۵- پیشرفت دانش و فن آوری در این حیطه تخصصی و لزوم آشنای بیشتر پزشکان متخصص کودکان با توانمندیهای مرتبط با این دوره.
- ۶- افزایش توقع و انتظارات مردم و توجه مسئولین کشوری به غربالگری و تشخیص و درمان این بیماریها
- ۷- بالا بودن بار بیماریهای متابولیک به علت ازدواجهای خویشاوندی در کشور
- ۸- ارتقای سطح سلامت و کاهش بار بیماریهای عفونی و لزوم ارائه خدمات بیشتر در حیطه بیماریهای غیر واگیر در جامعه .
- ۹- افزایش سن ازدواج و بارداری در کشور و ضرورت توجه به بیماریهای کروموزومی با توجه به تاثیر جدی آنها در اختلالات غدد درون ریز ، به منظور کاهش میزان معلولیتهای جسمی و ذهنی

حدود نیاز به تربیت دستیار در این دوره برای ده سال آینده:

باتوجه به نظر متخصصین این حیطه تخصصی در هیئت ممتحنه و کمیته راهبردی دوره، در کشور، به ازای هر ۷۰۰,۰۰۰ نفر جمعیت یک نفر فوق تخصص غدد درون ریز و متابولیسم کودکان نیاز داریم. به عبارت دیگر، نیاز فعلی به متخصص این دوره، ۱۰۰ نفر می باشد. در حال حاضر، تعداد ۳۰ نفر در این حیطه تخصصی در کشور مشغول هستند. لذا بایستی برای تربیت ۷۰ نفر برنامه ریزی شود که با مد نظر قرار دادن ۲۵ الی ۳۰ سال کار هر متخصص، افزوده شدن جمعیت کشور و خروجی ها این تعداد ۱۰۰ نفر برآورد می شود. با رویکرد دیگر، چنانچه نیاز کم جمعیت ترین استانهای کشور، با حدود ۵۵۰ هزار نفر (مربوط به استان ایلام) به فوق تخصص کودکان ۱ نفر تعیین شود، نیاز استانهای کشور (دانشگاهها و مراکز خصوصی)، در مجموع در حال حاضر حدود ۱۴۰ نفر برآورد می شود که با احتساب ۱/۵ در صد رشد جمعیت و خروجی ها و کسر ۳۰ نفر نیروی موجود، باز عدد ۱۰۰ نفر قبل فبول خواهد بود.

Philosophy (Beliefs & Values)

فلسفه (ارزش ها و باورها):

در تدوین این برنامه بر ارزشهای زیر تأکید می شود:

- ۱- ارتقای سلامت مبتنی بر طبابت جامعه نگر و جامع نگر
- ۲- رعایت اصول اخلاق اسلامی و پزشکی
- ۳- احترام به بیماران، همراهان و همکاران در تمام سطوح
- ۴- احترام به حقوق کودکان بیمار به لحاظ آنکه قادر به دفاع از حقوق خود نمی باشند و دفاع از آنها
- ۵- عمل صالح و نیک اندیشی

Mission:

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروی انسانی آگاه، توانمند و متعهد است که در جهت ارائه خدمات، در زمینه های تشخیصی، درمان، پیشگیری، آموزش و پژوهش، در حیطه فوق تخصصی غدد درون ریز و متابولیسم کودکان به جامعه اقدام نمایند و این فرایند را مستمرا ارتقای دهیم.

Vision:

دورنما (چشم انداز):

انتظار آن است که در ۱۰ سال آینده در زمینه آموزش در حیطه فوق تخصصی غدد درون ریز و متابولیسم کودکان به استانداردهای جهانی دست یابیم. و در منطقه خاورمیانه در زمره کشورهای برتر باشیم. همچنین در ارائه خدمات کیفی و تولید علم با بهترین کشورها در منطقه رقابت کنیم.

Expected outcomes

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

- انتظار می رود، دانش آموختگان این دوره، قادر باشند:
- با بیماران - همراهان و اعضای تیم سلامت ارتباط مناسب برقرار نمایند.
- با به کارگیری راهکارهای مختلف، وضعیت سلامت جامعه را ارتقا بخشند.
- روشهای پیشگیری، تشخیصی، درمانی و مراقبتی بیماران مرتبط با این دوره را با تسلط و مهارت کافی انجام دهند.
- برای انجام غربالگری بیماریهای غدد درون ریز و متابولیسم کودکان مهارت کافی بدست آوردند.
- در نظام پژوهشی بین دانشگاهی در سطح کشور، در زمینه تخصصی خود همکاری و تعامل سازنده باشند.
- توانایی کافی در آموزش رده های مختلف اعم از دانشجویان، انترنرها و دستیاران در رشته مربوطه را داشته باشند.

Roles:

نقش های دانش آموختگان در جامعه:

دانش آموختگان این دوره در جامعه نقشهای تشخیصی، درمانی و مراقبتی - مشاوره ای - آموزشی - پژوهشی - پیشگیری کننده - و مدیریتی را ایفا می کنند.

Tasks:

وظایف حرفه ای دانش آموختگان:

الف) در نقش تشخیصی - درمانی - مراقبتی

- برقراری ارتباط با بیماران، همراهان، اعضای تیم سلامت. مسئولین نظام سلامت.
- گرفتن شرح حال تخصصی از بیماران و معاینه آنها
- درخواست آزمایشات پاراکلینکی مورد نیاز
- انجام تست های تشخیصی مندرج در این برنامه
- تشخیص بیماری
- ثبت اطلاعات پزشکی بیماران
- تجویز دارو و انجام پروسیجرهای درمانی مورد نیاز مندرج در این برنامه
- پیگیری و مراقبت از بیماران

ب) در نقش مشاوره ای

- ارائه مشاوره تخصصی به بیماران، همراهان همکاران نظام سلامت و سازمانهای دیگر (مانند سازمان نظام پزشکی، پزشکی قانونی و شورای عالی پزشکی)

ج) در نقش آموزشی

- آموزش موضوعات مرتبط به بیماران، همراهان، اعضای تیم سلامت و در صورت نیاز جامعه
- تهیه راهنماهای آموزشی مرتبط درمانی و مراقبتی برای رده های مختلف (پزشکان، پرستاران و بیماران)
- مشارکت در تدوین دستورالعمل های آموزش کشوری

د) در نقش پژوهشی

- پیشنهاد طرحهای تحقیقی - تجزیه و تحلیل داده ها در حد نیاز، تهیه گزارش تحقیق، تهیه مقاله علمی و نشر نتایج همکاری در پژوهش های کشوری مرتبط با حیطه تخصصی

ه) در نقش پیشگیری

- شناسایی مشکلات بهداشتی جامعه در جمعیت کودکان و ارائه گزارش آن به مسئولین بهداشتی
- مشارکت و نظارت بر برنامه های غربالگری مرتبط
- در خواست مشاوره های تخصصی از سایر متخصصین ژنتیک و ارجاع در موارد نیاز

و) در نقش مدیریتی

- پذیرفتن مسئولیت بخش، بیمارستان، مراکز آموزشی و ارائه خدمات مدیریتی و ایفای نقش در سیاست گذاریهای بهداشتی و درمانی در صورت نیاز

توانمندی ها و مهارت های پروسیجرال مورد انتظار:

Expected Competencies & Procedural Skills:

الف: توانمندی ها:

گردآوری و ثبت اطلاعات:

- برقراری ارتباط (Interpersonal communication)
- اخذ شرح حال (History taking)
- ارزیابی و معاینه بیمار (Patient assessment & Physical examination)
- درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی (Rational para clinical tests apply)
- انجام پروسیجرهای تشخیصی مندرج در این برنامه
- ثبت اطلاعات و تنظیم مدارک پزشکی

استدلال بالینی، تشخیص و تصمیم گیری برای بیمار:

- تفسیر آزمایشات پاراکلینیکی
- ادغام یافته های بالینی و پاراکلینیکی
- استنتاج و قضاوت بالینی (clinical judgment)
- تشخیص بیماری
- تصمیم گیری بالینی و حل مساله

اداره بیمار (Patient Management):

- مراقبت از بیمار (Patient care)
- تجویز منطقی دارو (نوشتن نسخه دارویی و order)
- انجام اقدامات تشخیصی - درمانی مندرج در این برنامه
- انجام اقدامات توانبخشی و باز توانی مندرج در این برنامه
- درخواست مشاوره پزشکی
- ارجاع بیمار
- آموزش بیمار
- پیگیری بیمار

توانمندی های دیگر:

- پژوهش
- مدیریت و رهبری
- ارائه مشاوره های تخصصی
- حمایت از بیماران (Advocacy)
- طبابت مبتنی بر شواهد
- استفاده از رایانه و جستجوی اطلاعات علمی در منابع الکترونیکی
- پایش سلامت جامعه

دستیاران علاوه بر مهارتهای دوره تخصصی کودکان، بر مهارت های زیر بیشتر تسلط پیدا خواهند نمود.

- انجام تست های تحریکی و مهارتی هر کدام ۵ بار
- انجام تست محرومیت از آب هر کدام ۵ بار
- پیش بینی قد نهایی با استفاده از روش های معمول هر کدام ۲۰ بار
- ارزیابی سن استخوانی با روش های مختلف هر کدام ۳۰ بار

ب: مهارت های پروسیجرال (اقدامات تشخیصی - درمانی) :

پروسیجر	حداقل تعداد دفعات (انجام مستقل) برای یادگیری
FNA-	۱۰ بار
- معاینه آنتروپومتریک بیمار و استفاده از جداول ویژه	۵۰ بار
- تزریق انسولین	۱۰ بار
- اندازه گیری کتون خون و ادرار	۵ بار
- کار با پمپ انسولین و CGMS	۳ بار
- کار با گلوکومتر	۱۰ بار

اسامی رشته ها یا دوره هایی که با این دوره تداخل عملی دارند :

این دوره در بعضی اقدامات تشخیصی، درمانی با رشته های زنان، غدد بزرگسال، اورولوژی، ژنتیک، جراحی اطفال، هماتولوژی، اعصاب و گوارش کودکان همپوشانی دارد ولی با هیچ رشته ای یادوره ای در تعارض نیست.

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی :

- این برنامه بر راهبردهای زیر مبتنی است:
- یادگیری مبتنی بر وظیفه (Task Oriented)
- یادگیری مبتنی بر مشکل (Problem Oriented)
- یادگیری جامعه نگر (Community Oriented)
- یادگیری مبتنی بر موضوع (Subjected Based)
- آموزش بیمارستانی (بستری - سرپائی) (Hospital Based)

روش های آموزش (روش های یاددهی و یادگیری) : Teaching & Learning Methods:

- حضور در درمانگاه به منظور آموزش های سرپایی
- ویزیت روزانه بخش و حضور فعال در راندها و گراند راندهای آموزشی
- برقراری کنفرانس های درون بخشی و بیمارستانی، ژورنال کلاب و CPC
- شرکت در مشاوره های بخش های مختلف به همراه استاد به منظور آموزش
- شرکت در کارگاههای آموزشی نظیر کارگاه روش تحقیق و غیره.
- بحث در گروه های کوچک و تحلیل بیماران دشوار
- مشارکت فعال در آموزش رده های پایین تر جهت افزایش تجربه آموزشی
- روشها و فنون دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

ساختار کلی دوره آموزشی:

مدت زمان (ماه)	محتوی - اقدامات ^(۱)	بخش، واحد یا عرصه آموزش
۲۰ ماه	حضور روزانه در بخش حضور حداقل ۳ روز در هفته در مانگاه	بخش غدد درون ریز و متابولیسم کودکان
۱ ماه	یادگیری FNA، ویزیت بیماران سرپائی و بستری غدد درون ریز بزرگسال	بخش غدد درون ریز و متابولیسم بالغین
۱۵ روز	آشنایی با روشهای متداول آزمایشگاهی مانند ELISA- RIA, IRMA	آزمایشگاه غدد درون ریز
۱۵ روز	آشنایی با روش های اسکن رادیوایزوتوپ غدد درون ریز	بخش پزشکی هسته ای
۱ ماه	آشنائی با رسم شجره نامه - روشهای مولکولی-کاربوتایپ وبوکال اسمیر	درمانگاه و آزمایشگاه ژنتیک
۱ ماه	حضور روزانه در بخش - شرکت در برنامه های آموزشی بخش - شرکت در برنامه های مشاوره بیماران طبق برنامه تنظیمی بخش	انتخابی ^(۲)

توضیحات:

- دستیاران، طبق برنامه تنظیمی بخش، به اموری نظیر: ویزیت بیماران سرپایی و بستری، شرکت در مشاوره های پزشکی، شرکت در برنامه های آموزشی مرتبط با آزمایشگاه و رادیولوژی، انجام پروسیجرهای مرتبط، شرکت در برنامه های آموزشی و پژوهشی و کشیکهای مربوطه می پردازند.
- بخشهای انتخابی شامل: رادیولوژی - تغذیه - پزشکی هسته ای - غدد بزرگسال و ژنتیک می باشند.
- نگارش پایان نامه در طول دوره انجام می شود.
- اجرای این برنامه نافی مشارکت در برنامه های آموزشی در رشته مادر (کودکان) نمی باشد.
- یک ماه مرخصی طبق مقررات آموزشی در طول دوره گرفته می شود.

عناوین دروس اعم از عمومی، تخصصی پایه یا تخصصی بالینی:

- ۱- آندوکرینولوژی مولکولی و ژنتیک غدد مترشحه داخلی
- ۲- آشنایی با نحوه عمل هورمونها
- ۳- هموستاز متابولیسم مینرال استخوانها
- ۴- ابهام تناسلی
- ۵- هیپوگلیسمی در نوزاد و شیرخوار
- ۶- هیپوگلیسمی در کودکان
- ۷- اختلالات تیروئید در نوزادان و شیرخواران
- ۸- اختلالات تیروئید در کودکان و نوجوانان
- ۹- اختلالات هورمون رشد و ترشح IGF1
- ۱۰- اختلالات هیپوفیز خلفی و هیپوفیز قدامی و هیپوتالاموس
- ۱۱- دیابت
- ۱۲- کورتکس آدرنال و اختلالات آن
- ۱۳- فئوکروموسیتوم و سندرمهای مولتیپل نئوپلازی آندوکراین
- ۱۴- بلوغ و اختلالات آن
- ۱۵- اختلالات هموستاز مینرال در نوزاد، شیرخوار، کودک و نوجوانان
- ۱۶- سندرمهای پلی گلاندولر اتوایمون
- ۱۷- اختلالات بالانس انرژی
- ۱۸- اختلالات چربی در کودکان و نوجوانان
- ۱۹- آشنایی با متدهایی آزمایشگاهی در آندوکرینولوژی اطفال
- ۲۰- آشنایی با غربالگری در ایران
- ۲۱- رشد طبیعی و غیر طبیعی
- ۲۲- آندوکرینولوژی تکامل جنینی
- ۲۳- اختلالات کروموزومی

بخش متابولیک

- فنوتیپ های کلینیکی، تشخیص، آلوگوریتم در بیماریهای متابولیک ارثی و ترسیم شجره نامه
- اختلالات کربوهیدرات
- اختلالات اسیدهای آمینه
- اسیدمی های ارگانیک
- اختلالات میتوکندریال
- پورفیری
- اختلالات پروکسیزوم
- اختلالات لیزوزوم

عناوین مباحثی که باید دستیاران در بخشهای چرخشی به آنها بپردازند (به تفکیک هر بخش):

- ۱- عناوین مورد نظر در بخش غدد درون ریز و متابولیسم بزرگسالان:
- آشنایی با بیماریهای غدد درون ریز بزرگسالان و درمان آنها مانند دیابت نوع ۲- بیماریهای تیروئید-
 - بیماریهای آدرنال (آدیسون و کوشینگ) - استئوپروز (تشخیص- پیشگیری) و اختلالات چربی-
 - آشنایی با بیماری Multiple endocrine neoplasia و هیپرتانسیون آندوکراین
 - یادگیری انجام FNA

- ۲- عناوین مورد نظر در آزمایشگاه غدد درون ریز و متابولیسم:
- آشنایی با روش آزمایش Barr body
 - آشنایی با روشهای آزمایشگاهی اندازه گیری TSH به روش RIA-IRMA , Elisa
 - آشنایی با انجام تستهای تحریکی هورمون رشد- آشنایی با انجام تست های مربوط به هیپرپلازی مادرزادی آدرنال
 - آشنایی با روشهای اندازه گیری کورتیزول و ACTH و تست های تحریکی و مهاری آدرنال
 - آشنایی با تستهای اندازه گیری گونادوتروپین ها و هورمون های استروژن و تستوسترون و تست LHRH در بلوغ زودرس و تست hcG

- ۳- عناوین مورد نظر در بخش پزشکی هسته ای:
- آشنایی با امتد Radioiodine uptake در تیروئید- اسکن تیروئید و تشخیص گره های سرد و گرم
 - آشنایی با درمان بیماری گریوز باید رادیواکتیو در بچه ها و نوجوانان و عوارض آن
 - آشنایی با اسکن MIBI در اختلالات غده پاراتیروئید
 - آشنایی با روش دانسیتومتری به روش DEXA و تشخیص استئوپروز
 - آشنایی با اسکن MIBG در آدرنال

- ۴- عناوین مورد نظر در آزمایشگاه و درمانگاه ژنتیک
- آشنایی با ترسیم شجره نامه
 - آشنایی با رویکرد مشاوره ژنتیک در بیماریهای مختلف، شناخت سندرمها، دیس مورفولوژی
 - آشنایی با روشهای مولکولی نظیر: استخراج DNA - Sequencing PCR - ARMS
 - روش های سیتوژنیک نظیر: کاریو تایپ و FISH

انتظارات اخلاق حرفه ای (Professionalism) از دستیاران:

از دستیاران و دانش آموختگان این رشته انتظار می رود:

الف- در حوزه نوع دوستی

- ۱) منافع بیمار را بر منافع خود ترجیح دهند.
- ۲) در مواجهه با بیماران مختلف عدالت را رعایت کنند.
- ۳) در برخورد با بیماران به تمام ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی آنان توجه داشته باشند.
- ۴) در تمامی مراحل مراقبت از بیماران وقت کافی صرف نمایند.
- ۵) به خواسته ها و آلام بیماران توجه داشته باشند.
- ۶) منشور حقوق بیمار را در شرایط مختلف رعایت کرده و از آن دفاع کنند.

ب- در حوزه وظیفه شناسی و مسئولیت

- ۱) نسبت به انجام وظائف خود تعهد کافی داشته باشند.
- ۲) به سوالات بیماران پاسخ دهند.
- ۳) اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را با مناسبترین شیوه در اختیار وی و همراهان قرار دهند.
- ۴) از دخالت‌های بی مورد در کار همکاران پرهیز نمایند و با اعضای تیم سلامت تعامل داشته باشند.
- ۵) در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران احساس مسئولیت نمایند.
- ۶) برای مصاحبه، انجام معاینه و هر کار تشخیصی درمانی از بیماران اجازه بگیرند.
- ۷) در رابطه با پیشگیری از تشدید بیماری، بروز عوارض، ابتلای مجدد، انتقال بیماری و نیز بهبود کیفیت زندگی به طور مناسب به بیماران آموزش دهند.

ج- در حوزه شرافت و درستکاری

- ۱) راستگو باشند.
- ۲) درستکار باشند.
- ۳) رازدار باشند
- ۴) حریم خصوصی بیمار را رعایت نمایند

د- در حوزه احترام به دیگران

- ۱) به عقاید، آداب، رسوم و عادات بیماران احترام بگذارند.
- ۲) بیمار را به عنوان یک انسان در نظر گرفته، از ذکر عناوین پزشکی به جای نام بیمار پرهیز نمایند.
- ۳) به وقت بیماران احترام گذاشته و نظم و ترتیب را رعایت نمایند.
- ۴) به همراهان بیمار، همکاران و کادر تیم درمانی احترام بگذارند.
- ۵) وضعیت ظاهری آنها مطابق با شئون حرفه ای باشد.

ه- در حوزه تعالی شغلی

- ۱) انتقاد پذیر باشند.
- ۲) محدودیت های علمی خود را شناخته، در موارد لازم مشاوره و کمک بخواهند.
- ۳) به طور مستمر، دانش و توانمندیهای خود را ارتقاء دهند.
- ۴) اقدامات تشخیصی درمانی مناسب را مطابق با امکانات و دستاوردهای علمی در دسترس انجام دهند.
- ۵) استانداردهای تکمیل پرونده پزشکی و گزارش نویسی را رعایت کنند.

References:

منابع درسی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است:

الف - کتب اصلی:

- Williams text Book of Endocrinology
- Sperling pediatric Endocrinology
- Nelson text book of pediatric
- Scriver the metabolic and molecular bases of inherited disease.

تذکر: منظور، آخرین چاپ منابع فوق الذکر است که در دسترس قرار دارند.

ب - مجلات اصلی:

- Endocrinology and metabolism clinics of North America
- Journal of pediatric Endocrinology and metabolism
- Journal of Endocrinology and metabolism
- مجله بیماریهای کودکان ایران

ج - برنامه ها و دستوالعمل های مصوب و روزآمد کشوری

توضیح: منابع آزمونهای کشوری، براساس آئین نامه های موجود، توسط هیئت ممتحنه دوره فوق تخصصی غدد درون ریز و متابولیسم کودکان تعیین خواهد گردید.

Student Assessment:

ارزیابی دستیاران:

الف - روش ارزیابی (Assessment Methods):

- ارزیابی log book
- ارزشیابی Portfolio
- DOPS
- امتحان شفاهی
- آسکی
- کتبی MCQ

ب : دفعات ارزیابی (Periods of Assessment):

- ارزیابی لاگ بوک بطور مستمر و هر ۳ ماه یکبار
- ارزیابی سالانه کتبی (MCQ) (آزمون ارتقاء)
- ارزیابی نهایی (آزمون دانشنامه)

حداقل هیئت علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه) :

سه نفر (حداقل یک دانشیار ، ۲ استادیار) فوق تخصص غدد کودکان

حداقل کارکنان تخصصی مورد نیاز (تعداد - گرایش) :

فوق لیسانس پرستاری جهت آموزش بیماران دیابتی و والدین
یک نفر کارشناس و کارشناس ارشد تغذیه آشنا به تغذیه کودکان مبتلا به بیماری های غدد و متابولیک ارثی
فوق دیپلم آزمایشگاه آشنا به تست های مهارتی و تحریکی غدد و انجام آزمایشات متابولیک (۳ نفر)
حداقل ۲ نفر پرسنل متناسب برای ارائه خدمات توان بخشی

فضاهای تخصصی مورد نیاز:

بخش آموزشی در بیمارستان عمومی یا تخصصی اطفال
بخش اورژانس
بخش مراقبت های ویژه (PICU) و (NICU)
درمانگاه سرپایی بیماریهای غدد درون ریز و دیابت
اتاق غربالگری و خدمات بیماریهای متابولیک
اتاق جهت انجام تست های مهارتی یا تحریکی در بخش غدد
بخش و درمانگاه غدد بالینی
آزمایشگاه مجهز به انجام تست های غدد و متابولیک
بخش اسکن قابل دسترس
بخش فیزیوتراپی و گفتار درمانی
واحد تغذیه
درمانگاه و آزمایشگاه ژنتیک
تذکر: موارد فوق بایستی در بیمارستان یا دانشگاه قابل دسترس باشند.

تنوع و تعداد بیمار مورد نیاز:

بخشهای تربیت کننده دستیار فوق تخصص غدد درون ریز و متابولیسم کودکان بایستی حداقل در طول هر سال، واجد بیماران مراجعه کننده جهت تشخیص، درمان و پیگیری بیماریها و اختلالات زیر باشند:

دیابت کودکان ۵۰ مورد در سال

کتواسیدوز ۱۰ مورد در سال

اختلالات تیروئید ۵۰ مورد در سال

کوتاهی قد ۱۰۰ مورد در سال

اختلالات بلوغ ۲۵ مورد در سال

اختلالات آدرنال ۱۵ مورد در سال

ابهام تناسلی ۱۵ مورد در سال

چاقی ۱۰ مورد در سال

اختلالات متابولیسم کلسیم و فسفر ۱۵ مورد در سال

بیماریهای متابولیک ارثی

اختلال اسیدهای آمینه ۱۵ مورد در سال

اختلال کربوهیدرات ۱۵ مورد در سال

اختلال چربی ۱۵ مورد در سال

سایر موارد حسب تشخیص گروه

تعداد تخت مورد نیاز:

حداقل:

۸ تخت بستری در بخش

۲ تخت NICU – PICU

۲ تخت اورژانس کودکان

تجهیزات تخصصی و کمک آموزشی مورد نیاز:

تجهیزات سمعی بصری شامل کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، DVD، CD های آموزشی با خدمات اینترنت گلوکومتر جهت آموزش بیماران دستگاه CGMS (در صورت امکان) تجهیزات درمانگاهی: وزنه دقیق، ارکیدومتر - Stadiometre - Infantometre نمودارهای مختلف پایش رشد و BMI Setup انجام FNA اطلس Greulich - pyle جهت ارزیابی سن استخوانی تجهیزات آزمایشگاهی گاما کانتر و در صورت امکان فلوسیتومتری MSMS, HPLC و تجهیزات متناسب جهت تشخیص بیماریهای ژنتیکی

رشته های تخصصی مورد نیاز :

رشته های تخصصی و آموزشی مورد نیاز برای این دوره عبارتند از: تغذیه، رشته تخصصی کودکان، نفرولوژی کودکان، پاتولوژی، پزشکی هسته ای، رادیولوژی، توانبخشی، دوره غدد درون ریز و متابولیسم بزرگسالان - ژنتیک - دوره جراحی اطفال

معیارهای دانشگاه‌های مجاز به اجرای برنامه هستند:

- دانشگاهی مجاز به تربیت دستیار در این دوره است که واجد حداقل ملاکهای زیر باشد:
- تأییدیه شده قطعی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- هیئت علمی، تجهیزات و نیروی تخصصی ذکر شده در این برنامه.
- سابقه حداقل ۱۰ سال آموزش در رشته کودکان

رشته های ورودی مجاز:

برای ورود به دوره غدد درون ریز و متابولیسم کودکان تنها متخصصین کودکان مجاز می باشند.

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation):

الف - شرایط ارزشیابی و بازنگری برنامه

گذشت حداقل دو دوره از اجرای برنامه
تغییر در وظایف دانش آموختگان در سطح جامعه با توجه به تغییر فن آوری ، توسعه غربالگری و امکان بهتر تشخیص و درمان
بیمارهای مزمن و صعب العلاج
درخواست صاحب نظران و اساتید رشته یا عمده دانش آموختگان برای بازنگری برنامه و تأیید دبیر خانه شورای آموزش
پزشکی و تخصصی

ب- شیوه ارزشیابی برنامه

- ۱- نظر سنجی سالانه در طول دوره و پایان آن از دستیار
- ۲- نظر سنجی سالانه از اعضای هیئت علمی بخش غدد درون ریز و متابولیسم کودکان
- ۳- نظر سنجی سالانه از اعضای هیئت ممکنه بورد
- ۴- گزارش تحصیلی اعضای بورد بعد از امتحانات بورد فوق تخصصی و بررسی نقاط ضعف و قوت برنامه‌ها
- ۵- گزارش سالانه روسای بخش های فوق تخصصی و ارائه تحلیلی نکات ضعف و قوت برنامه آموزشی
- ۶- بررسی عملکرد دانش آموختگان
- ۷- پی گیری میزان شکایات و قصور پزشکی و بررسی تحلیلی آن به کمک سازمان نظام پزشکی
- ۸- بررسی مقاله‌ها، پژوهش‌ها و پایان نامه های تخصصی توسط بخش های آموزشی و معاونت پژوهشی دانشگاه محل آموزش
- ۹- بررسی تحلیلی و آماری نتایج حاصله هر دو سال یکبار با کمک کارکنان آمار و آموزش وزارتخانه و ارائه آن به مسئولین در
کمیته تدوین برنامه
- ۱۰- استخراج اطلاعات حاصله از ارزشیابیهای وزارت متبوع

ج - متولی ارزشیابی برنامه:

گروه تدوین برنامه باهدایت وزارت متبوع

د - نحوه بازنگری برنامه

اطلاعات حاصل از نظر سنجی ها ، بررسی ها و ارزیابی فرایندها و شاخص ها در گروه تدوینمورد تحلیل قرار می گیرند و پس
از ملحوظ نمودن تغییرات لازم ، برنامه جدید ، با پیشنهادات جدید به کمیسیون تدوین و برنامه ریزی ارائه می گردد.

۵ - شاخصها و معیارهای پیشنهادی گروه برای ارزشیابی برنامه:

در ارزشیابی برنامه، شاخص ها و معیارهای زیر در نظر گرفته می شود.

- میزان رضایت دانش آموختگان
- میزان رضایت بیماران از خدمات ارائه شده
- میزان تسلط دانش آموختگان در آزمون دانشنامه فوق تخصصی
- میزان تسلط عملی دانش آموختگان
- میزان قبولی دانش آموختگان در مورد فوق تخصصی
- میزان رضایت اعضای مورد فوق تخصصی
- میزان شکایت قانونی از دانش آموختگان
- میزان مقالات داخلی منتشر شده توسط دانش آموختگان
- میزان مقالات خارجی منتشر شده توسط دانش آموختگان

ضمنا برنامه، توسط چک لیست ۲۴ سؤالی دبیرخانه (چک لیست ضمیمه) نیز مورد ارزشیابی قرار خواهد گرفت.

منابع مورد استفاده برای تهیه این سند

- راهنمای تدوین برنامه - دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - کمیسیون تدوین و برنامه آموزشی - ۱۳۸۷
- مقررات آموزشی دستیاران فوق تخصصی غدد و متابولیسم کودکان در مرکز طبی کودکان
- مقررات آموزشی دستیاران فوق تخصصی غدد و متابولیسم کودکان در دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- برنامه راهبردی رشته فوق تخصص غدد و متابولیسم کودکان
- **Sperling pediatric endocrine, third edition**
- Wilkins " the diagnosis and treatment of endocrine disorders in Childhood and adolescence" fourth edition
- Diagnostic nuclear medicine, fourth edition
- Henry, clinical diagnosis and management by laboratory methods
- Williams textbook of endocrinology, 11th edition

برنامه با استفاده از چارچوب زیر ارزشیابی خواهد شد. ممکن است پاسخ به هریک از سوالات فوق، نیازمند انجام یک تحقیق کامل باشد. در این مورد ارزیابان، پس از تدوین ابزار مناسب، اقدام به ارزشیابی برنامه خواهند نمود.

ردیف	سوال	منبع گردآوری داده ها	روش	معیار مورد انتظار
۱	آیا برنامه، در اختیار همه اعضای هیئت علمی و دستیاران قرار گرفته است؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۸۰٪
۲	آیا محتوای برنامه، اطلاع رسانی کافی شده است؟	مستندات	مشاهده	>۸۰٪
۳	آیا اعضای هیئت علمی و دستیاران از اجزای برنامه آگاهی دارند؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۵۰٪
۴	آیا در طول اجرای برنامه، وزارت متبوع، دانشگاه و دانشکده از آن حمایت کرده است؟	تایید اساتید و مدیران	مصاحبه و مشاهده	>۷۰٪
۵	آیا باورها و ارزشها در طول اجرای برنامه رعایت شده است؟	ارزیابی فرایند	پرسشنامه	>۸۰٪
۶	آیا اجرای برنامه رشته را به دورنما نزدیک کرده است؟	ارزیابی فرایند	پرسشنامه	>۷۰٪
۷	آیا رسالت رشته در بعد آموزشی تحقق یافته است؟	ارزیابی Out came	پرسشنامه	>۷۰٪
۸	آیا وضعیت تولید علم و نشر مقالات روبه ارتقاء و در جهت دور نما بوده است؟	ارزیابی مقالات	مشاهده	+ (بلی)
۹	آیا پیامدهای پیش بینی شده در برنامه تحقق یافته اند؟	ارزیابی عملکرد دستیاران	پرسشنامه	>۸۰٪
۱۰	آیا برای اجرای برنامه، هیئت علمی لازم وجود دارد؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۱	آیا تنوع بیماران برای آموزش و پژوهش در رشته کافی بوده است؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۲	آیا تجهیزات تخصصی پیش بینی شده در اختیار قرار گرفته است؟	ارزیابی تجهیزات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۳	آیا عرصه ها، بخش ها و واحدهای آموزشی ضروری برای اجرای برنامه فراهم شده است؟	ارزیابی عرصه ها	مشاهده	۱۰۰٪
۱۴	میزان استفاده از روشهای فعال آموزشی چقدر بوده است؟	دستیاران	مصاحبه	>۵۰٪
۱۵	آیا محتوای آموزشی رعایت شده است؟	مستندات و برنامه ها	مشاهده	>۸۰٪
۱۶	میزان رعایت ساختار دوره و رعایت بخشهای چرخشی چقدر بوده است؟	دستیاران	مصاحبه	>۸۰٪
۱۷	آیا رعایت انتظارات اخلاقی رضایت بخش بوده است؟	اساتید - بیماران	مصاحبه	>۹۰٪
۱۸	آیا منابع تعیین شده در دسترس دستیاران قرار دارد؟	مستندات	مشاهده	۱۰۰٪
۱۹	آیا دستیاران مطابق برنامه ارزیابی شده اند؟	مستندات	مشاهده	>۸۰٪
۲۰	آیا میزان اشتغال به کار دانش آموختگان در پستهای مرتبط رضایت بخش بوده است؟	دانش آموختگان	پرسشنامه	>۹۰٪
۲۱	آیا دانش آموختگان نقش ها و وظایف خود را در جامعه به شکل مطلوب انجام می دهند؟	مدیران محل اشتغال	پرسشنامه	>۷۰٪
۲۲	آیا موضوع تداخل وظایف با رشته های دیگر معضلاتی را در پی داشته است؟	اساتید	مصاحبه	<۱۰٪
۲۳	میزان رضایت دستیاران و استادان از برنامه؟	دستیاران - اساتید	پرسشنامه	>۷۰٪
۲۴	میزان رضایت مدیران محل اشتغال دانش آموختگان از عملکرد آنها؟	مدیران	پرسشنامه	>۸۰٪

ضمائم:

شرح وظایف دستیاران:

دستیاران موظفند، علاوه بر وظایفی که آئین نامه های مربوطه برای آنها مشخص نموده اند، وظایف زیر را نیز انجام دهند:

الف- وظایف آموزشی

- ۱- حضور در راندهای آموزشی و کاری قبل از گزارش صبحگاهی
 - ۲- حضور فعال در گزارش صبحگاهی
 - ۳- شرکت در برنامه آموزشی بخش مربوطه تحت نظارت ریاست محترم بخش
 - ۴- شرکت در برنامه های آموزش عمومی بیمارستان از جمله موارد گزارش بیماران جالب و دیس چارج کنفرانس
 - ۵- شرکت در آموزش رده های پایین تر از جمله دستیاران، کارورزان و دانشجویان
 - ۶- حضور در درمانگاه طبق برنامه بخش
 - ۷- حضور سریع در اورژانس هنگام درخواست مشاوره ها
 - ۸- ویزیت بیماران بستری در ایام تعطیل طبق برنامه بخش
 - ۹- حضور در لیست آنکال طبق برنامه بخش و در صورت نیاز حضور هر چه سریعتر در بیمارستان
- تبصره ۱: وظایف زیر مخصوص دستیاران فوق تخصصی سال اول می باشد.
- ۱- کمک در برقراری کلاسهای آموزشی کارورزان طبق برنامه تنظیمی دفتر آموزش
 - ۲- کشیک ماهانه در بیمارستان طبق لیست تنظیم شده توسط چیف فلو
- شرح وظایف در روز کشیک عبارتند از:
- الف- ویزیت بیماران بستری در اورژانس و ارائه خدمات مشاوره ای به دستیاران
- ب- ویزیت بیماران در درمانگاه اورژانس از ساعت ۷ شب با همراهی دستیار کشیک یا آنکال که در بیمارستان حضور دارد و کارورز
- ج) حضور در راند شب دستیاران و نظارت بر حسن اجراء آن
- د) حضور دستیاران فوق تخصصی در کشیک جهت افزایش بار آموزشی خود و دستیاران تخصصی و اعمال نظارت بر امور آموزشی- درمانی دستیاران می باشد. بدیهی است که مدیریت کشیک همچنان بر عهده دستیار ارشد بیمارستان است.
- ه) ویزیت بیماران بخش در روزهای تعطیل
- و) آموزش بیماران و والدین در رابطه با بیماری و نحوه درمان و پی گیری
- تبصره ۲: وظایف زیر مخصوص دستیاران فوق تخصصی سال دوم می باشد.
- الف) حضور در راندهای ظهر طبق لیست ماهیانه و نظارت در برقراری و استمرار این راندها
- ب) بازبینی پرونده های بیماران بستری و سرپایی و ارزیابی شرح حال، گزارش سیر پیشرفت بیماری و دستورات درمانی دستیاران و کارورزان و گزارش نقاط قوت و ضعف آنها به معاون آموزشی
- ج) حضور در درمانگاه های فوق تخصصی عصر در صورت موافقت ریاست بخش و برنامه ریزی ریاست درمانگاه شرکت در برگزاری جلسات گزارش صبحگاهی و گرداندگی آن طبق لیست دفتر آموزش
- حداقل ساعت کار در روزهای رسمی از ساعت ۷-۱۶ و پنجشنبه ها از ساعت ۷-۱۳ می باشد.
- اشتغال به کار خارج از بیمارستان طی دوره آموزشی اکیداً ممنوع است.

ب) وظایف پژوهشی:

- ۱- شرکت در پروژه های پژوهشی بخش یا بیمارستان
- ۲- ثبت پروپوزال و پایان نامه در سال اول دوره
- ۳- دفاع از پایان نامه فوق تخصصی قبل از امتحان مورد
- ۴- ارائه حداقل یک مقاله تحقیقی و یا گزارش مورد در طی دوره دستیاری

صورتجلسه

دوره غدد درون ریز و متابولیسم کودکان در مقطع فوق تخصصی با تلاش امضا کنندگان زیر، در تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱۹ به پایان رسید و به عنوان سند در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی نگهداری می شود.

دکتر سید منصور رضوی

دکتر محمد علی محقی

دکتر علی ربانی

دکتر امیر هوشنگ مهر پرور

دکتر ابوالفتح لامعی

دکتر میترا مدرس گیلانی

دکتر الهه ملکان راد

دکتر علی صفوی نائینی

دکتر مهدی صابری فیروزی

دکتر حبیب اله پیروی

دکتر مریم رسولیان

دکتر علی مشکینی

دکتر محمد مهدی قاسمی

دکتر شهرام آگاه

دکتر علی حمیدی مدنی

دکتر محمد حسین فلاح زاده

دکتر محمد رضا فرتوک زاده

دکتر سید رسول میر شریفی

دکتر رضا لباف قاسمی

دکتر احمد فخری

دکتر محمد علی صحرائیان

دکتر مهدی پناه خواهی

دکتر مهرداد حق ازلی

بخش دوم

ضوابط کلی دوره های فوق تخصصی

مقررات و آیین‌نامه‌های دوره‌های آموزش فوق تخصصی

بخش اول : کلیات

ماده ۱ - هدف

هدف از برقراری دوره‌های فوق تخصصی پزشکی ، تربیت پزشک فوق تخصص مورد نیاز کشور ، به منظور ارتقای سطح علمی آموزش پزشکی ، پژوهش و خدمات پزشکی و نیز دستیابی به آخرین یافته‌های علمی پزشکی می‌باشد

ماده ۲ - تعریف دوره

دوره فوق تخصصی پزشکی بالینی ، بالاترین مقطع تحصیلات دانشگاهی پزشکی است . متقاضیان واجد شرایط پس از موفقیت در آزمون پذیرش دستیار (کتبی و شفاهی) و گذراندن دوره آموزش علمی و عملی مصوب ، در یکی از مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی با دفاع و تأیید رساله و موفقیت در آزمون نهایی به اخذ دانشنامه فوق تخصصی نایل می‌گردند .

ماده ۳ - تعریف دستیار

دستیار فوق تخصصی به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز یا گواهی قبولی آن و پذیرش در آزمون ورودی ، با رعایت کلیه مفاد این آیین‌نامه در مدت زمان مصوب به آموزش‌های نظری ، کسب مهارت‌های عملی و فعالیت‌های پژوهشی بپردازد .

الف (شرایط عمومی

ماده ۴ - شرایط پذیرش دستیار در رشته‌های فوق تخصصی بالینی :

۴/۱ - شرکت و قبولی در آزمون پذیرش دستیار

۴/۲ - تأیید صلاحیت عمومی طبق ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی

تبصره : اعضای هیات علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) برای تحصیل در دوره‌های فوق تخصصی نیاز به گزینش عمومی مجدد ندارند .

۴/۳ - داشتن مدرک دانشنامه تخصصی رشته پیش‌نیاز و یا گواهی قبولی آن از دانشگاه‌ها یا مراکز مورد تأیید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

۴/۴ - داشتن برگ پایان خدمت نظام وظیفه یا معافی برای آقایان

تبصره ۱ - کلمه معافی به مفهوم معافیت دائمی می‌باشد و داوطلبان دارای معافیت موقت پزشکی و یا کفالت با مسئولیت خود می‌توانند در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند . بدیهی است در صورت فراخوانده شدن به انجام خدمت وظیفه ، این وزارتخانه هیچگونه تعهدی برای ترخیص آنان به عهده نخواهد داشت .

تبصره ۲ - داوطلبانی که در حال انجام خدمات قانونی شامل خدمت وظیفه عمومی یا پیام‌آوران بهداشت می‌باشند در صورت ارائه گواهی مبنی بر اینکه مدت سربازی آنان تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد به اتمام می‌رسد مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار خواهند بود .

تبصره ۳ - آن دسته از متقاضیانی که بعنوان ماده یک قانون نحوه تامین هیات علمی مشغول انجام خدمت وظیفه در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشند در صورت موافقت دانشگاه محل خدمت و ارائه گواهی مبنی بر اینکه تا تاریخ ۳۱ شهریورماه سال بعد معادل مدت خدمت سربازی مصوب ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح را (در حال حاضر مدت ۱۸ تا ۲۱ ماه) خواهند گذراند ،

می توانند بطور مشروط در آزمون شرکت نمایند و در صورت قبولی و نداشتن منع قانونی از نظر اداره نظام وظیفه ، طبق مقررات شروع به آموزش نمایند .

تبصره ۴- از میان حائزین رتبه های آزمون دانشنامه تخصصی هر رشته پیش نیاز در هر سال تحصیلی ، معادل ۲ برابر تعداد رشته های فوق تخصصی آن رشته پیش نیاز در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند با رعایت سایر شرایط مندرج در آیین نامه می توانند بصورت مشروط در آزمون پذیرش دستیار ثبت نام و شرکت نمایند و در صورت قبولی با استفاده از قانون نحوه تامین هیات علمی و قانون اجازه ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلی بالاتر به مشمولان این قانون ، تا ۳۱ شهریورماه سال بعد از خدمت ترخیص شده و شروع به آموزش نمایند انتخاب رشته این افراد در هنگام ثبت نام بر اساس رتبه آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز و تا سقف حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی می باشد . بعنوان مثال در رشته داخلی که تعداد رشته های فوق تخصصی وابسته به آن هفت رشته می باشد به نفرات اول تا چهاردهم آزمون دانشنامه تخصصی رشته داخلی در صورتی که مشمول خدمت وظیفه عمومی باشند اجازه داده می شود در صورت دارا بودن سایر شرایط آیین نامه و حداکثر ۲ نفر در هر رشته فوق تخصصی در آزمون پذیرش دستیار شرکت نمایند .

۴/۵- داشتن شرایط سنی : هر داوطلب می تواند حداکثر تا سن مجاز ورود به دوره دستیاری { برای اعضای هیات علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) ۴۵ سال تمام و سایر داوطلبان ۴۲ سال تمام تا پایان شهریورماه سال بعد } بدون محدودیت دفعات در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید .

۴/۶- نداشتن نقص عضو موثر حرفه ای برحسب رشته

دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی موظف است با همکاری هیات های ممتحنه ، نقص عضو موثر حرفه ای را برحسب رشته تنظیم و اعلام نماید .

۴/۷- عدم اشتغال به تحصیل در یکی از رشته های فوق تخصصی پزشکی و دوره های تکمیلی تخصصی (فلوشیپ) و *Ph.D* تبصره : دارندگان مدرک دانشنامه فوق تخصصی و قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در یکی از رشته های پزشکی مجاز به شرکت در آزمون پذیرش دستیار نمی باشند .

ب) شرایط اختصاصی

ماده ۵- معادل ۲۰٪ از کل ظرفیت پذیرش هر رشته در آزمون پذیرش دستیار به مشمولین قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی که حداقل ۸۰٪ نمره آخرین نفر اعلام شده به آزمون شفاهی برابر ظرفیت را کسب نمایند ، اختصاص می یابد .

تبصره ۱- متقاضیان استفاده از سهمیه رزمندگان در کلیه مراحل امتحان کتبی و شفاهی و اعلام نتیجه به عنوان سهمیه رزمنده منظور می شود بدین معنا که متقاضیان در صورت احراز هر رتبه از آزمون کتبی ، هنگام معرفی به شفاهی بعنوان رزمنده دیده خواهد شد .

تبصره ۲- در رشته هایی که ظرفیت پذیرش کمتر از ۵ نفر می باشد سهمیه مذکور قابل اعمال نیست .

ماده ۶- اعضای هیات علمی رسمی (قطعی یا آزمایشی) دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی و نیز داوطلبانی که با استفاده از شرایط تبصره ۴ بند ۴/۴ قصد ورود به دوره های فوق تخصصی را دارند می بایست هنگام ثبت نام یکی از مدارک مستند ذیل را حسب مورد ارائه نمایند :

الف) حکم استادیاری رسمی (قطعی یا آزمایشی) و اعلام نیاز دانشگاه محل خدمت

ب) گواهی رتبه در آزمون دانشنامه تخصصی رشته پیش نیاز ، به تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

جدول رشته‌های تخصصی پیش‌نیاز و رشته‌های فوق تخصصی وابسته

رشته تخصصی پیش‌نیاز	رشته‌های فوق تخصصی	رشته تخصصی پیش‌نیاز	رشته‌های فوق تخصصی
داخلي	نفرولوژی	اطفال	کلیه اطفال
	بیماری‌های قلب و عروق		قلب اطفال
	روماتولوژی		عفونی اطفال
	خون و سرطان بالغین		اعصاب اطفال
	غدد درون‌ریز و متابولیسم		خون و سرطان اطفال
	بیماری‌های ریه		نوزادان
	گوارش بالغین		گوارش اطفال
جراحی عمومی	جراحی اطفال	روانپزشکی	ایمونولوژی و آلرژی اطفال
	جراحی قفسه صدری		غدد اطفال
	جراحی قلب و عروق		
	جراحی پلاستیک ، ترمیمی و سوختگی		روانپزشکی اطفال

ماده ۷- داوطلبان مشغول خدمت در یکی از وزارتخانه‌ها ، سازمان‌ها و نهادهای در هنگام ثبت‌نام موظف به ارائه معرفی‌نامه از سازمان ذیربط مبنی بر موافقت با ماموریت آموزشی خود می‌باشند .

ج (آزمون پذیرش دستیار

ماده ۸- آزمون پذیرش دستیار بصورت متمرکز در همه رشته‌ها و در اسفندماه هر سال توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برگزار می‌شود .

ماده ۹- هر داوطلب می‌تواند با توجه به رشته تخصصی پیش‌نیاز و ظرفیت‌های تعیین‌شده ، یکی از رشته‌های فوق تخصصی را انتخاب و در آزمون پذیرش دستیار شرکت نماید .

ماده ۱۰- ثبت‌نام آزمون پذیرش دستیار در مدت زمان اعلام‌شده توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی از طریق دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور انجام می‌شود .

تبصره: ثبت‌نام از داوطلبان مشمول تبصره ۴ بند ۴/۴ به صورت متمرکز در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی انجام می‌گیرد .

۱۰/۱- مبلغ ثبت‌نام برای شرکت در آزمون پذیرش دستیار یکصد و شصت و پنج هزار ریال (۱۶۵/۰۰۰ ریال) می‌باشد .

ماده ۱۱- پس از ثبت‌نام و انتخاب رشته ، تغییر رشته به هیچ عنوان مجاز نمی‌باشد .

ماده ۱۲- آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی در کلیه رشته‌ها بصورت کتبی و شفاهی می‌باشد ، آزمون کتبی دارای ۱۰۰ سوال چندگزینه‌ای بوده و داوطلبان بر حسب اولویت نمره کتبی کسب‌شده به میزان دوبرابر ظرفیت هر رشته به آزمون شفاهی معرفی می‌شوند .

۱۲/۱- چنانچه در مرحله احتساب نمره کل ، داوطلبین نمرات مشابه کسب نمایند اولویت با اعضای هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور می‌باشد .

۱۲/۲- در مرحله آزمون شفاهی ، قبول‌شدگان نهایی آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی حداکثر تا ظرفیت هر رشته برگزیده می‌شوند . اسامی پذیرفته‌شدگان مشمول خدمات قانونی برای ترخیص به معاونت درمان ، دانشگاه یا سازمان محل خدمت اعلام می‌شود .

ماده ۱۳- محل آموزش بر اساس اولویت نمره کل کسب‌شده ، توسط داوطلب انتخاب می‌گردد .

تبصره ۱- در صورت یکسان بودن نمره آزمون کل ، اولویت انتخاب محل با داوطلبان عضو هیات علمی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور خواهد بود . در مورد داوطلبان آزاد یا اعضای هیات علمی با نمرات برابر ، نمره نهایی آزمون دانشنامه تخصصی (۳/دوبرابر کتبی + شفاهی) ملاک عمل قرار خواهد گرفت . در صورتی که در یک دوره نتیجه آزمون شفاهی به صورت قبول یا مردود اعلام شده باشد ، نمره آزمون کتبی ملاک عمل قرار خواهد گرفت .

تبصره ۲- در مواردی که تعداد شرکت کنندگان در آزمون کتبی کمتر از ظرفیت اعلام شده در هر رشته باشد ، محل آموزش دستیاران پذیرفته شده آزمون شفاهی توسط هیات ممتحنه رشته مربوطه تعیین می شود.

بخش سوم : دوره آموزشی

الف) ثبت نام پذیرفته شدگان

ماده ۱۴- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند حداکثر تا پانزدهم شهریورماه هر سال نسبت به ثبت نام پذیرفته شدگان آزمون پذیرش دستیار اقدام نمایند .

۱۴/۱- دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی موظفند اسامی پذیرفته شدگانی را که در موعد مقرر ثبت نام ننموده و یا در مهرماه سال تحصیلی شروع دوره انصراف دهند ، حداکثر تا دهم آبان ماه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام نمایند .

۱۴/۲- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی حداکثر تا پانزدهم آبان ماه هر سال تحصیلی نسبت به معرفی جایگزین افراد مشمول بند ۱۴/۱ و نیز افرادی که صلاحیت عمومی آنان مورد تأیید قرار نگرفته اقدام می نماید .

تبصره : در هر مرحله از آزمون پذیرش دستیار فوق تخصصی (مرحله اصلی و اعلام جایگزین منصرفین) در شرایط مساوی از نظر نمره کل اولویت پذیرش بر اساس نمره کتبی آزمون پذیرش و در مرحله بعد بر اساس نمره کل آزمون دانشنامه تخصصی می باشد .
توضیح : به ازاء هر فرد منصرف شده حداکثر سه نفر به دانشگاه محل تحصیل معرفی خواهد شد که برحسب اولویت نمره تا تاریخ معین شده اقدام به ثبت نام نمایند .

۱۴/۳- تصمیم گیری در مورد ارزش قبولی علمی و شروع به تحصیل پذیرفته شدگانی که صلاحیت عمومی آنان پس از پایان مهرماه هر سال تحصیلی توسط هیات مرکزی گزینش دانشجو مورد تأیید قرار می گیرد با رعایت مفاد ماده ۱۶ به عهده هیات ممتحنه رشته مربوطه می باشد .

تبصره ۱- ثبت نام اولیه فردی که تأیید صلاحیت مجدداً شده موجه تلقی شده و زمان شروع به آموزش وی با نظر هیات ممتحنه رشته مربوطه تعیین می گردد .

تبصره ۲- افزایش ظرفیت ناشی از شروع آموزش فردی که تأیید صلاحیت مجدد شده بلامانع است .

۱۴/۴- کسانی که در مراکز آموزشی یا بهداشتی درمانی مسئولیت اداری و اجرایی دارند ، نمی توانند بطور همزمان به تحصیل بپردازند .

۱۴/۵- ارزش قبولی علمی پذیرفته شدگانی که بنا به تأیید وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی عهده دار مسئولیت یا ماموریت اداری می شوند حداکثر به مدت یک سال از شروع سال تحصیلی پذیرش شده (اول مهرماه) با رعایت مفاد ماده ۱۶ محفوظ می باشد .

ب) تعهدات

ماده ۱۵- ثبت نام پذیرفته شدگان ، منوط به ارائه تعهدنامه محضری به میزان دوبرابر مدت آموزش می باشد .

۱۵/۱- اخذ تعهد از پذیرفته شدگان آزاد دوره های فوق تخصصی بصورت خاص می باشد و محل انجام تعهد خدمت این دسته از پذیرفته شدگان بر اساس نیاز دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور توسط معاونت آموزشی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تعیین و قبل از پذیرش در اختیار داوطلبان قرار می گیرد . پس از اعلام قبولی ، بر مبنای اولویت نمره آزمون کل پذیرش ، محل انجام تعهد خاص توسط پذیرفته شدگان انتخاب می گردد . در صورت یکسان بودن نمره آزمون کتبی ، طبق تبصره ماده ۱۳ عمل می شود . دانشگاه های علوم پزشکی محل تعهد موظفند نسبت بکارگیری متعهدین فوق تخصصی برابر مدت تعهد اقدام نموده و در صورت نیاز آنان را استخدام نماید .

تبصره : ارائه مدرک دانشنامه فوق تخصصی پذیرفته شدگان آزاد پس از طی مراحل قانونی منوط به اتمام مدت تعهد در دانشگاه ها بوده و وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می تواند نسبت به لغو دوره آموزشی افرادی که از انجام تعهد خدمت سر باز زده اند برابر مقررات اقدام نماید .

۱۵/۲- اخذ تعهد از دستیاران به نحوی است که در صورت اضافه شدن به تعهدات قبلی ، در مجموع از ۱۰ سال تجاوز ننماید .

۱۵/۳- مستخدمین دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ملزم به سپردن تعهد محضری به میزان دوبرابر مدت آموزش به دانشگاه محل استخدام می باشند .

۱۵/۴- مستخدمین مشمول ماده ۷ این آیین نامه ملزم به سپردن تعهد به محل استخدام خود هستند و سازمان مربوطه موظف به پرداخت شهریه و کلیه هزینه های تحصیلی ، برابر ضوابط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشد

ج) شروع دوره

ماده ۱۶- کلیه پذیرفته شدگان موظفند پس از انجام ثبت نام ، دوره دستیاری خود را از اول مهرماه سال تحصیلی شروع نمایند .

تبصره : مهلت شروع به آموزش افراد جایگزین حداکثر تا پانزدهم آذرماه می باشد .

د) آموزش دوره دستیاری

ماده ۱۷- آموزش دوره دستیاری بر مبنای برنامه و محتوای آموزشی هر رشته فوق تخصصی که توسط هیات ممتحنه همان رشته پیشنهاد می گردد ، پس از تصویب شورای آموزش پزشکی و تخصصی قابل اجراء است .

۱۷/۱- طول دوره رشته های دستیاری فوق تخصصی ۲۴ تا ۳۶ ماه کامل است که بنابه پیشنهاد هیات ممتحنه برحسب برنامه آموزشی رشته مربوطه توسط شورای آموزش پزشکی و تخصصی تعیین و به اجرا گذاشته می شود .

۱۷/۲- دستیاران موظفند وظایف آموزشی ، پژوهشی و درمانی ، اعم از آموزش دوره های پایین تر ، برگزاری کلاس های نظری ، کارآموزی های بیمارستانی و درمانگاهی و کشیک را مطابق برنامه گروه آموزشی مربوطه انجام دهند .

۱۷/۳- خدمت دستیار بطور تمام وقت (حداقل از ساعت ۸ صبح لغایت ۱۶) و بر اساس برنامه گروه آموزشی می باشد . دستیاران در طول دوره آموزش حق هیچگونه اشتغال خارج از برنامه گروه آموزشی مربوطه از جمله طبابت در مطب را ندارند .

تبصره : اشتغال دستیاران در رشته مربوطه در کلینیک ویژه ، به شرط موافقت بخش آموزش دهنده حداکثر دو روز در هفته بلامانع است و پرداخت حق الزحمه این گروه از دستیاران برابر مقررات کلینیک ویژه می باشد .

۱۷/۴- از بین قبول شدگان آزمون نهایی فوق تخصصی در رشته هایی که کمتر از ۵ نفر داوطلب داشته باشد فقط رتبه اول و در صورتی که بین ۹-۵ نفر داوطلب داشته باشد رتبه های اول و دوم و چنانچه ۱۰ نفر و یا بیشتر داوطلب داشته باشد رتبه های اول تا سوم مجاز هستند پس از اتمام دوره آموزشی مقرر و قبولی در آزمون نهایی فوق تخصصی و با کسب موافقت دانشگاه محل

استخدام در مورد افرادی که با ماموریت آموزشی تحصیل کرده اند ، قبل از فارغ التحصیلی حداکثر به مدت یک سال در مراکز آموزشی خارج از کشور که مورد تأیید هیات ممتحنه و منطبق با مقررات وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی باشد تحصیل نمایند . این دسته از دستیاران پس از مراجعت به کشور و طی مراحل تأیید صحت صدور و تعلق و تأیید ارزش علمی گواهی اخذ شده توسط هیات ممتحنه رشته مربوطه برای طی مراحل فارغ التحصیلی معرفی می شوند .

دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی - تاریخ تنفیذ در هفتاد و یکمین نشست شورا - فرورد ۱۳۸۸

تبصره: در صورتی که نفرات برتر آزمون نهایی فوق تخصصی تا سه ماه پس از اعلام نتایج قبولی آمادگی خود را برای استفاده از بورس پایان دوره آموزش فوق تخصصی کتباً به دبیرخانه اعلام نمایند منصرف از استفاده از بورس شناخته شده و نفرات بعدی به ترتیب اولویت نمره به شرط تأیید شورای عالی بورس و به تعداد و با شرایط مندرج در ماده ۱۷/۴ آیین نامه می توانند از بورس مذکور استفاده نمایند.

۱۷/۵- دستیارانی که با ماموریت آموزشی به دوره های فوق تخصصی وارد می شوند مشمول کلیه مقررات و ضوابط دوره آموزشی مربوطه می باشند.

ه) ارتقای دستیاران

ماده ۱۸- ارتقای دستیاران به سال بالاتر توسط گروه آموزشی مربوطه بر اساس مقررات ارتقای دستیاران که توسط هیات ممتحنه رشته فوق تخصصی تنظیم می شود خواهد بود و دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور موظف هستند هر سال نتایج ارتقای دستیاران را به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی منعکس نمایند.

۱۸/۱- هیات ممتحنه رشته های فوق تخصصی، مقررات ارتقای دستیاران رشته خود را تنظیم کرده و پس از تأیید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی برای اجرا به دانشگاه های علوم پزشکی ابلاغ می نمایند.

۱۸/۲- صدور حکم آموزشی دستیاران برای سال بالاتر، پس از احراز شرایط ارتقاء سالیانه، توسط دانشگاه محل آموزش انجام می شود. در صورت عدم موفقیت در ارتقاء توسط گروه آموزشی نسبت به تمدید دوره اقدام می شود.

۱۸/۳- دستیارانی که در طول دوره دستیاری فوق تخصصی در امتحان ارتقای دستیاری سه بار مردود شوند از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج می شوند.

تبصره: دستیارانی که در امتحان ارتقای ۱ به ۲ دو بار مردود شوند مجاز به ادامه تحصیل در دوره مربوطه نمی باشند و از سیستم آموزش فوق تخصصی بالینی پزشکی اخراج خواهند شد.

و) مرخصی ها

ماده ۱۹- دستیاران می توانند از مرخصی های سالیانه، استعلاجی و زایمان بر حسب مورد استفاده نمایند.

۱۹/۱- دستیاران می توانند با رعایت مقررات، در هر سال تحصیلی حداکثر پانزده روز از مرخصی سالیانه استفاده نمایند. مدت مذکور جزء دوره آموزشی محسوب می گردد.

۱۹/۲- دستیارانی که همسر آنان با استفاده از فرصت مطالعاتی یا دوره تکمیلی به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت فرهنگ و آموزش عالی عازم خارج از کشور هستند می توانند با موافقت دانشگاه محل تحصیل حداکثر از یک سال مرخصی بدون دریافت کمک هزینه تحصیلی و تنها برای یکبار استفاده نمایند.

۱۹/۳- دستیاران می توانند با ارائه گواهی پزشکی تأیید شده از سوی شورای پزشکی دانشگاه محل تحصیل از مرخصی استعلاجی برابر مقررات استفاده نمایند.

تبصره: در صورتی که مدت مرخصی استعلاجی دستیار از ۶ ماه تجاوز کند ادامه دوره دستیاری منوط به نظر گروه آموزشی مربوطه می باشد و بنا به درخواست دانشگاه دبیرخانه می تواند نسبت به معرفی فرد جایگزین با رعایت مقررات مندرج در تبصره ماده ۱۶ اقدام نماید.

۱۹/۴- استفاده دستیاران خانم از چهار ماه مرخصی زایمان برای یک بار در طول دوره دستیاری بلامانع است.

۱۹/۵- مدت زمان مرخصی های استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزش محسوب نشده و به طول دوره افزوده می شود.

ز) تغییر رشته، انتقال و میهمانی

ماده ۲۰- پذیرفته شدگان دستیاری مجاز به تغییر رشته نمی باشند.

ماده ۲۱ - انتقال پذیرفته شدگان دستیاری

جابجایی محل تحصیل دستیاران فوق تخصصی در ۶ ماهه اول دوره بشرط موافقت گروه یا بخش آموزشی و تأیید دانشگاه‌های مبدا و مقصد بلامانع است .

الف) در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده برابر آیین‌نامه ارزشیابی بخش‌ها ، انتقال دستیاران فوق تخصصی پذیرفته شده به سایر بخش‌های مورد تأیید ، با نظر هیات‌ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است .

ب) در صورتی که برابر آیین‌نامه ارزشیابی بخش‌ها صلاحیت بخش آموزشی فوق تخصصی بصورت موقت لغو گردد ، انتقال دستیاران به سایر بخش‌های مورد تأیید ، تا احراز مجدد صلاحیت آموزشی با نظر هیات‌ممتحنه و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است .

ماده ۲۲ - میهمان شدن دستیاران حداکثر به مدت ۶ ماه با موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد بلامانع است .

ماده ۲۳ - دستیارانی که دوره آموزشی آنها برابر برنامه آموزشی مصوب رشته مربوطه به صورت چرخشی انجام می‌شود از شمول مقررات انتقال و میهمانی مستثنی هستند .

ح) ترک تحصیل و انصراف

ماده ۲۴ - ترک تحصیل یا انصراف در طول دوره موجب انفصال از آموزش در آن دوره می‌شود .

۲۴/۱ - عدم ثبت نام پذیرفته شدگان در موعد مقرر ، یا عدم شروع دوره ثبت نام شدگان به دلایل غیرموجه حداکثر تا آخر مهرماه ، به منزله انصراف قطعی تلقی می‌شود .

۲۴/۲ - در صورت ترک تحصیل و یا انصراف از آموزش دستیار ، چنانچه مدت انفصال بیش از یک ماه نباشد می‌تواند با موافقت گروه آموزشی مربوطه به تحصیل بازگردد و در صورت انفصال بیش از یک ماه حق ادامه تحصیل در دوره مربوطه را نداشته و مطابق مقررات با وی رفتار می‌شود .

تبصره ۵ : اعلام انصراف در مهرماه اولین سال تحصیلی ، انصراف قطعی تلقی شده و بازگشت به تحصیل در آن دوره مجاز نمی‌باشد .
۲۴/۳ - دستیارانی که ضمن تحصیل متقاضی انصراف می‌باشند لازم است درخواست انصراف خود را برای اخذ موافقت به دانشگاه محل تحصیل ارائه نمایند .

۲۴/۴ - دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی‌درمانی موظفند در صورت موافقت ، مراتب انصراف دستیار را حداکثر ظرف مدت یک هفته به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی و در اولین فرصت به سایر مراجع ذیربط اعلام نمایند .

۲۴/۵ - پرونده دستیارانی که پس از پایان مهرماه هر سال تحصیلی حکم دستیاری آنها لغو می‌شود به دفتر حقوقی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ارسال می‌گردد تا بر اساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود .

بخش چهارم : امور رفاهی

ماده ۲۵ - کمک هزینه تحصیلی دستیاران آزاد که دارای تعهد خدمت به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند ، معادل ۸۰٪ حقوق و فوق العاده شغل استادیار پایه یک و ۵۰٪ مزایای طرح تمام‌وقتی از محل درآمدهای اختصاصی دانشگاه محل تحصیل و با تصویب هیات‌امناء می‌باشد . میزان عیدی و افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی دستیاران معادل استادیاران پایه یک می‌باشد .

۲۵/۱ - دستیاران در مدت مرخصی استحقاقی و زایمان از کمک هزینه تحصیلی برخوردار می‌باشند .

۲۵/۲ - در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه ، به دستیاران کمک هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد .

۲۵/۳ - کمک هزینه تحصیلی دستیاران میهمان توسط دانشگاه مبدا پرداخت می‌شود .

۲۵/۴ - پرداخت کمک هزینه دستیاران غیرهیات‌علمی که با ماموریت آموزشی در دوره‌های فوق تخصصی شرکت می‌کنند به میزانی که مجموع وجوه دریافتی ایشان با دریافتی داوطلبان آزاد معادل باشد منوط به تصویب هیات‌امنائی دانشگاه خواهد بود .

۲۵/۵ - دستیارانی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمت درمانی بصورت خویش‌فرما استفاده نمایند ، می‌توانند با پرداخت ۵۰٪ حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند. /ح